

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Disputatio Secunda De Religione Eclectica Seu Prudentum
ad Locum 1. Thessal. V.21**

**Hardtschmidt, Johann Nicolaus
Winter, Johannes Christoph**

Argentorati, 1705

VD18 11641991

§. 4

urn:nbn:de:bsz:31-105849

nomen *Prudentis* non competit; Si de verè prudentibus, piis scilicet, qualem prudentiam religio requirit, intelligas. Non invidebimus tamen ipsis *nomen* eo sensu, quem Paulus 1. Cor. 1. 19. 20. 21. 26. expressit, quæ *sapientia* illorum est, quam DEUS destruet, *sapientia sæculi hujus*, quam DEUS *infatuavit*, mundi *hujus sapientia*, quæ non novit DEUM, *sapientia secundum carnem*, à qua sapientes & prudentes dictos DEUS non elegit; Est enim confusio, pax Samaritana & Atheica, infidiosa; uti non nemo ejusmodi Syncretismum vocat; & ex Schola ac Disciplina Machiavelli, filio Epicuri audit. Quis vero hanc religionem prudentum dixerit, nisi abusive, & quibus nominibus rei veræ nihil sublit, nec vera scilicet Religio, nec vera etiam Prudentia; sed potius, calliditas, & ingenii humani versutia, quæ ita vult timere DEUM, ut tamen non offendat diabolum.

§. 4.

§. 4.
Crassissima
Species.

Patebit si primam speciem *crassissimam*, die allergröbste Art in genere tantum intueamur, quæ religio tantum, inventum Religionis Status in Staats-Reich (ut p. 12. audit) dicitur. Non imputo auctori, quali hanc probet, de ejus judicio n. p. 17. c. 3. constat, & suo loco videbimus; sed hoc est, quod ad præcedentia probanda, monendum, non esse religionem dicendum hunc vel *Atheismum* vel *Syncretismum universalissimum*, ut ab aliis veriori vocabulo appellatur. *Feroboamicus syncretismus* est, ex Ethnicismo, Judaismo, Christianismo &c. mixtus, sub quo omnes omnino religiones, & omnium religionum homines comprehenduntur, qualis fuit *Samaritanismus* constat ex Ethnicismo & Judaismo, distinctus secundum diversa tempora in *Feroboamicum*, *Chittæum* & *Garizitanum*: item *Mahomedismus*, uti B. D. Bebelio dicitur, à quibus nominibus autorem (fictum scil. Ermeling.) abhorrere non posse vel debere, probant, quæ leguntur cap. 3. p. 15. 16. ubi Mahumedis religionem totam ad rationem status compositam, & vocat recte, & rejicit p. 17. conferatur de his prolixè b. noster D. Danh. myster. Syncret. det. & prof. pag. 10. seqq. Non est hæc Religio dicenda, sed *Syncretismus Pseudo-politicus*, qualis *Herodianorum*, qui habuerunt *aulicam* quandam Theologiam, quam *tempori accommodabant*, --- Quales hodie etiam multi inveniuntur,

niuntur, qui singularem quandam, & politicam dexteritatem vel industriam esse arbitrantur; si latam illam & late vagantem religionem (quæ cordatioribus Germanis dicitur die *grosse Religion*) colunt; uti ex b. Chemnitio notat b. D. Danhau. l. c. p. 23. seqq. conf. varia hujus Universalissimi & Crassissimi Atheismi vel Syncretismi nomina & genera apud eundem l. c. p. 40. Recte hic Syncretismus Pseudo-politicus, Atheicus dicitur, & Machiavellicus, à Nicolao Machiavello, de quo b. Danh. Myst. Syncret. det. p. 10. ex Adam. Conzen. lib. 1. polit. c. 1. hæc notat: *Ejus (Machiavelli) decalogus inversus sic habet: (1.) Religio rationi status famuletur. (2.) Pietatem, quam non habet, præ se ferat. (3.) Religionem statui congruentem, falsis miraculis firmet. (4.) Religionem Ethnicam Christianæ præferat, (5.) credat virtutes si verè adsint, & servantur, perniciosas, si inesse putantur, fructuosas.* Hæc illa Religio Prudentum scilicet est, quæ crassissima species, verè est atheismus ad orcum dammandus.

§. 5.

Nec multò melior est secunda species, crassa Religio prudentum, die grobe Art/ wann man glaubt/ daß man alle Religionen/ nachdem es die Zeit und der Duss erfordert/ annehmen könne; cum quis credit, quod quis possit omnes accipere religiones, prout tempus & utilitas postulant. ita fictus Ermeling; ubi notamus, potuisse forte crassam respectu crassissima illam dici, quæ non simpliciter omnium Religionum confusionem tantum admittit, sed quarundam tantum, ut Judaismi & Christianismi, quæ commiscebant Nazareii, de quibus b. D. Bebelius Hist. Eccles. sæcul. 4. Tom. post p. 647. §. 18. Nazareii dum volebant Christiani esse & Judæi, nec Judæi erant, nec Christiani, judicio Hieron. Ep. XI. ad August. tales Symmachus & socij, qui indifferentissimum inter Christianismum & Ethnicismum statuebant: æquum est, dicebat Symmachus, quicquid omnes colunt, unum putari, eadem spectamus astra, commune cælum est, idem nos mundus involvit. Quid interest, qua quisq; prudentia verum inquirat? uno itinere non potest perveniri ad tam grande secretum. Talis erat crassus Syncretismus minus universalis Pseudo-Apostolicus, cujus autores erant dogmate *evangelij*, per mixti Evangelij & Legis Christi & Moysi, ac ideo novi Evangelij concionatores, inversores, Christi turbatores; vid. b. D. Danh. Myst. Syncret. p. 11. seqq.

§. 5.
Secunda
Species
die grobe
Art.